

Historiserende horizonten

Een tentoonstelling in Stroom, waarin een uit beeldcitaten opgebouwde film centraal staat. Het gaat om kritische retro-science fiction, die gekenschetst kan worden met: 'Wernher von Braun meets Disney'.

Door Egbert van Faassen

Mannen van middelbare leeftijd zitten in een kale ruimte aan een tafel. Ze dragen onbestemde pakken. Aan de hand van de kleding kan je niet nauwkeurig bepalen in welk deel van de 20ste eeuw de scène zich afspeelt. Waar? Ook dat is niet duidelijk. Een kamer in een bunker misschien. Men rookt: sigaar, pijp of sigaret. De beelden zijn niet van nu, zoveel blijkt daaruit wel. Het is een steeds terugkerende scène in de film 'Juggernaut', die sinds afgelopen zaterdag wordt vertoond in de tentoonstellingsruimte aan de Hogewal. De titel slaat op een krijgswagen, die met grof geweld alles wat op zijn pad komt vernietigt. In de Amerikaanse strips van Marvel Comics figureert een enorm sterke figuur met dezelfde naam. Deze Juggernaut had een achtergrond als soldaat in de Koreaanse oorlog. Dan is er ook nog een rampenfilm uit 1974 met die titel, van Richard Lester die in de jaren 60 twee Beatles-films regisseerde. Ik denk dat al die betekenissen van het woord meeklinken wanneer je de ongeveer een kwartier durende film bekijkt, die overigens wel van geluid is voorzien, maar niet van enige gesproken tekst. De maker, Emre Hüner (1977, Istanbul) is een intellectualistische kunstenaar, die werkt met een door hemzelf samengesteld, zich gestaag uitbreidend beeldarchief. Hij studeerde aan de fameuze Brera Academie in Milaan, trok naar verluidt veel belangstelling met zijn film 'Panoptikon' op enkele grote groepstentoonstellingen. Deze film, die over het stopzetten van de tijd zou gaan, is helaas niet opgenomen in deze presentatie. Hüner werkt nu aan de Rijksacademie als 'artiest in residence'. De film is het centrum van de tentoonstelling. De inrichting is van een driekoppig Turks ontwerpteam, dat twee veelhoekige, uit triplex opgetrokken constructies neerzette. Eén als omhulsel voor de monitor waarop de film is te bekijken en een tweede constructie waar-

Beeld uit 'Juggernaut', 2009. ► Collectie: Rodeo, Istanbul

op twee reusachtige foto's van (van de straat geplukte) acteurs in Hüners film zijn geplakt – als ouderwetse 'stills' in de vitrine naast de ingang van een bioscoop. Daaromheen is weinig van de kunstenaar te zien. Twee brave tekeningen. Eén stelt beschadigde megalomane konisch gevormde gebouwen voor – de maat wordt aangegeven door piepkleine figuurtjes, de architectuur is van het toekomstfantastische soort. Een tweede tekening toont een desolaat landschap met hetzelfde soort ruimtelijke geometrische vormen die het ontwerperscollectief bouwde.

Animatiefilm

Die rokende mannen-in-pakken in de film doen niets anders dan kijken. Ze studeren modellen van vliegtuigen, ze kijken naar animatiefilms van luchtslagen of van optrekkende tanks ('Juggernauts'). Die stukjes animatiefilm zijn historisch, door Hüner ik weet niet waar vandaan geplukt. De man en de vrouw op de tweede constructie, die vanaf de Hogewal in de etalage te zien zijn, lijken welafkom-

stig uit een recente toekomstfantasie – zwervers in een kaal landschap, want de huidige science-fiction is niet meer optimistisch. Verder zien we props die gebruikt zijn in 'Juggernaut'. Vliegtuigmodellen in de stijl van de uitvinder van de stroomlijn, Norman Bel Geddes, wiens boek 'Horizons in industrial design' ook in drievoud gekopieerd op een tafel ligt. Vind ik een beetje flauw. Ik had liever die beroemde film 'Panoptikon' ook gezien. Maar verzamelen van andermans beelden, dat is al jaren praktijk in de beeldende kunst. Met enige weemoed, maar toch blij – want anders was het niet in mijn herinnering geschoten – dacht ik terug aan wat Job Koelwijn in 2003 in Stroom liet zien. Een wankelende kamervol klokken. Tijd was het onderwerp, inspiratiebron een science-fiction verhaal van H.G. Wells en de film die Georg Pal, eerder een onnavolgbare maker van animatiefilms naar aanleiding daarvan maakte.

Emre Hüner The New Horizon, Stroom, Hogewal 1-9, gratis rondleidingen op 25 april, 16 en 23 mei om 15 uur